

Natuur voor elkaar

Programmaplan 2024-2027

Zie wat jij kan doen, ga voor groen

Voorwoord	03
-----------	----

Deel 1 – Natuur voor Elkaar 2024-2027

1.1 Inleiding	05
1.2 Missie, visie en ambitie	06
1.3 Projectenchecklist & impactmeting	07
1.4 Programmalijnen	08
Natuur in de Buurt	08
Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur	09
Liefde voor Natuur	09
1.5 Bijzondere aandachtsgebieden	10
1.6 Samenwerking	12
1.7 Ondersteuning van groene initiatieven	14
1.8 Programmasturing	15
1.9 Raad van Advies	16
1.10 Proceskosten versus uitvoeringsmiddelen	17
1.11 Communicatie	18

Deel 2 - Projecten 2024-2025

2.1 Inleiding	20
2.2 Projecten in 2024	21
2.2.1 Natuur in de Buurt	22
Natuurpositieve ontwikkeling van de leefomgeving	22
Bermen	23
Meer groen in steden en dorpen	23
Kleinschalige landschapsinitiatieven inwoners	23
Vrijtijdseconomie	23
2.2.2 Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur	24
Natuur en gezondheid	24
Groene Participatie	24
Sport en vergroening	24
2.2.3 Liefde voor Natuur	25
Leer-, doe- en ervaringsactiviteiten	25
Overige	26
2.3 Welke projecten willen we in 2025 ondersteunen?	27
Inleiding	27
Programmalijnen	28

Het programmaplan Natuur voor Elkaar vormt het startpunt voor het programmateam en vele initiatiefnemers om samen te werken aan verdere vergroening van Overijssel dichtbij huis; de natuur dichterbij mensen te brengen. Veel inwoners en ondernemers van Overijssel zijn trots op de groene uitstraling van onze provincie en zijn gemotiveerd om de natuur een handje te helpen. Bijvoorbeeld door tegels te wippen en bloemen te zaaien, schoolpleinen te vergroenen of het eigen erf zo in te richten dat Overijsselse soorten er een habitat vinden. Iedereen kan wel iets doen voor de natuur, passend bij de eigen mogelijkheden.

“Natuur voor Elkaar vormt het startpunt om samen te werken aan verdere vergroening van Overijssel”

Martijn Dadema

Natuur voor Elkaar timmert al sinds 2017 aan de weg met allerlei projecten, acties en subsidiemogelijkheden die de inwoners van Overijssel in staat stellen om de natuur dichtbij huis te beleven, te benutten en om ervoor te zorgen. In de afgelopen periode is intensief gesproken met allerlei mensen uit de samenleving om op te halen waar men in de komende jaren aan wil werken.

Voor een groot deel zetten we succesvolle projecten door, zoals de Groene Lopers, maar is er ook ruimte om nieuwe wegen in te slaan. Zo zien we bijvoorbeeld steeds meer initiatief vanuit de gezondheidssector en bij woningbouwcorporaties. We kiezen voor 3 nieuwe programmalijnen om goed te blijven aansluiten op de samenleving. Om als programma wendbaar te blijven bestaat het programmaplan uit twee onderdelen; deel I waarin we de grote lijn voor het programma 2024-2027 beschrijven en deel II waarin we jaarlijks een update van onze activiteiten toevoegen.

We zien uit naar een succesvolle nieuwe programmaperiode tot eind 2027 met een programma waar iedereen zich welkom voelt: van doorgewinterde ecooloog tot beginnend natuurliefhebber. Wij geloven dat iedereen blij wordt van natuur en zullen daar op concrete wijze invulling aan blijven geven.

Martijn Dadema en alle partners Programma Natuur voor Elkaar

Natuur voor elkaar 2024-2027

Natuur voor Elkaar gelooft dat iedereen blij wordt van natuur. Daarom zijn wij al sinds 2017 de beweging die mens en natuur verbindt.

Natuur voor Elkaar gelooft dat iedereen blij wordt van natuur. Daarom zijn wij al sinds 2017 de beweging die mens en natuur verbindt. Dat doen we onder meer door het aanleggen van groene schoolpleinen en bedrijventerreinen, door groenere tuinen, balkons, wijken, straten en beleefstuinen bij zorginstellingen te stimuleren, door landschapsherstel te ondersteunen en ruim 1 miljoen bomen te planten, Groene Lopers op te richten in twaalf gemeenten en door bermen natuurvriendelijker te beheren. Op deze manier brachten we de afgelopen 7 jaar de natuur een stuk dichterbij Overijsselaren.

In het coalitieakkoord “Schouder aan schouder” maakte het college van Gedeputeerde Staten €7 miljoen euro vrij voor een vervolg van het programma en nog eens €2 miljoen voor klimaatadaptatie. In het investeringsvoorstel Natuur voor Elkaar schetsten we de kaders en richting voor het nieuwe programma.

Programmalijn 1: Natuur in de Buurt	€ 2,5 mln.
Programmalijn 2: Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur	€ 3 mln.
Programmalijn 3: Liefde voor Natuur	€ 1,5 mln.
Maatregelen voor klimaat adaptatie	€ 2 mln.

Op 27 maart 2024 volgde het – bijna unanieme – besluit van Provinciale Staten op het investeringsvoorstel. Hiermee mag Natuur voor Elkaar ook de komende vier jaar doorgaan met het verbinden van mensen en natuur en krijgt daarvoor €9 miljoen aan impuls gelden uit het coalitieakkoord tot haar beschikking. Samen met onze partners werkten we aan projecten die we de komende periode uit willen voeren.

In dit programmaplan nemen we u mee in het programma en onze plannen voor het komende uitvoeringsjaar. In deel I beschrijven we onze missie, visie en ambities en lichten we de drie programmalijnen toe die centraal staan in het programma. Vervolgens nemen we u mee in selectieproces van projecten, bijzondere aandachtsgebieden en de wijze waarop we de sturing hebben ingericht.

In deel II lichten we alle projecten toe, zowel de projecten die we in 2024 uitvoeren en ondersteunen als de projecten die we recent selecteerden voor 2025.

1.2 Missie, visie en ambitie

Onze missie:

Waar staan we voor?

Onze missie is natuur dichtbij mensen in Overijssel brengen. Overijsselaren – van jong tot oud – vormen de doelgroep van ons programma. We bereiken hen soms direct, vaak via één van onze vele (maatschappelijke) partners en ambassadeurs.

Onze visie:

Waar willen we naartoe?

De visie die we daarbij hebben is dat wanneer je natuur verweeft in je dagelijks leven en daarin vanzelfsprekend rekening houdt met haar, je haar ook meer beleeft, benut en er beter voor zorgt.

Onze ambitie:

Wat willen we bereiken?

- Overijsselaren voelen zich meer verbonden met de natuur dichtbij en weten wat zij zelf kunnen doen om de natuur een handje te helpen. Zij ontdekken wat de natuur voor hen zelf betekent. Hierbij hebben we extra aandacht voor inwoners die meer afstand tot de natuur hebben, zoals kinderen, jongeren, mensen die in wijken wonen waar natuur verder weg is en mensen die zorg nodig hebben.
- Kennis en het bewustzijn bij Overijsselaren over de (sociale, maatschappelijke en economische) meerwaarde van de natuur in eigen omgeving is vergroot.
- Er is meer groen toegevoegd in alle steden en dorpen in Overijssel en kwaliteit van groen op het platteland is toegenomen. Daarmee is de kwaliteit van onze algemeen voorkomende natuur toegenomen; groen dat bijdraagt aan meer biodiversiteit, klimaatopgaven, sociale cohesie en gezondheid.
- De liefde voor en kennis over Overijsselse aandachtsoorten en algemeen voorkomende soorten in steden, dorpen en op het platteland is bij inwoners en professionals toegenomen.
- Het netwerk van ambassadeurs Natuur voor Elkaar is gegroeid met nieuwe partners.

1.3 Projectenchecklist & impactmeting

We vinden het belangrijk dat onze investeringen bijdragen aan de missie, visie en ambities van het programma en dat ze passen bij onze provinciale rol. We willen daarbij scherp zijn op wat we financieel ondersteunen en hanteren hiervoor onder meer de volgende checklist als pilot, die volgt uit onze programmaliijnen en aandachtsgebieden.

Als Natuur voor Elkaar willen wij impact maken. We werken vaak aan direct meetbare activiteiten, maar ons werk zorgt ook voor indirecte effecten, zoals meer bewustzijn van mensen over de natuur en het dichtbij brengen van natuur bij mensen. Maar hoe dichtbij en voor hoeveel mensen, dat is lastig in beeld te brengen.

Het komende jaar maken wij werk van onze impactmeting; we zetten een gedegen raamwerk op om in beeld te brengen hoe onze activiteiten en interventies leiden tot de verandering (natuur dichtbij mensen brengen) die we beogen. Daarvoor zetten we in op onze 'verandertheorie' vanuit Natuur voor Elkaar en het zichtbaar maken door middel van 'impactverhalen'. Vooruitlopend op deze impactverhalen benoemen we in ons programmaplan de toegekende activiteiten van onze partners. Op onze website zullen de toegekende inwoners initiatieven en activiteiten van partners zichtbaar zijn. Met een ieder zullen we voorafgaand (meetbare) indicatoren afspreken en deze met enige regelmaat overzichtelijk publiceren aan de hand van de genoemde ambities

- Het project richt zich op (nog niet betrokken) Overijsselaren, waaronder kwetsbare mensen, kinderen en/of jongeren.
- Het project heeft een redelijke balans 'impact vs investering'.

- Het project betreft en mobiliseert (groepen) stakeholders en zet aan tot actie voor natuur dichtbij mensen.
- Het project vergroot het bereik van NvE.
- Het project realiseert fysiek- en biodivers groen én er is goed nagedacht over beheer.
- Het project richt zich op gezondheid, sport en/of cultuur.
- Het project realiseert doelstellingen op het gebied van water en klimaatadaptatie.
- In het projectvoorstel zijn SMART ambities en resultaten geformuleerd.
- Het project is een voortzetting van een succesformule.
- Een bijdrage van NvE is noodzakelijk om het verschil te kunnen maken.
- Er is sprake van een (substantiële) bijdrage van andere overheden / maatschappelijke partners (waardoor de maatschappelijke meerwaarde vergroot wordt).
- Het project kan op termijn zonder ondersteuning vanuit NvE verder
- Het project is (op)schaalbaar.
- Het project bevordert participatie (luisteren naar wat speelt, inwoners rol geven in aanpak etc.).
- Hoe vernieuwend is de aanpak, is het innovatief, houdt het rekening met de actualiteiten, wordt er rekening gehouden met processen/verbindingen die bij anderen spelen etc.

1.4 Programmalijnen

Inleiding

Wij zijn natuur! Natuur en mens zijn onderdeel van één systeem; het leven op aarde. Natuur voor Elkaar is de Overijsselse beweging die mens en natuur dichterbij elkaar brengt. Een laagdrempelig programma dat alle inwoners wil bereiken en hen ook wat te bieden heeft. We denken dat iedereen blij wordt van natuur en dat dit van toegevoegde waarde is in iedere levensstijl, maar we weten ook dat de afstand tot natuur groter is geworden.

Het programma Natuur voor Elkaar 2024-2027 bestaat uit drie programmalijnen waaronder activiteiten en/of projecten vallen om die afstand tot de natuur te verkleinen en mensen te enthousiasmeren zelf iets met de natuur te gaan doen. Logischerwijs werkt de lijn Liefde voor Natuur aan het wakker maken van die liefde. Als door inspiratie en kennis over natuur dichtbij, over biodiversiteit, de motivatie ontstaat om zelf iets te doen volgt de volgende stap; die van samen doen, anderen mobiliseren om aan de slag te gaan via de programmalijn Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur. Tenslotte kan in de lijn, Natuur in de Buurt, de (fysieke) vergroening plaatsvinden.

En omdat we nooit bij nul beginnen ondersteunen deze drie lijnen elkaar ook; kennisdeling bij groepen en mensen die aan landschapsherstel werken, communitybuilding bij woningcorporaties die buurtinitiatieven willen ondersteunen. Er vindt dus kruisbestuiving plaats.

Natuur in de Buurt

We inspireren, stimuleren en ondersteunen inwoners, organisaties, ondernemers en medeoverheden om daadwerkelijk natuurpositieve maatregelen in de directe omgeving te nemen. Daarbij hebben we vooral aandacht voor maatregelen in de bebouwde omgeving. De meeste inwoners van Overijssel wonen namelijk in steden en dorpen. Juist in die bebouwde omgeving is behoefte aan natuurlijk groen; het is te warm, overdadig water kan niet weg, er is behoefte aan speelplek of ontmoetingsruimte. (Buurt)initiatieven van bewoners en ondernemers hebben vaak behoefte aan praktische kennis en steun. Via gemeenten, ons netwerk, initiatievencoaches en onze subsidieregeling kunnen we die initiatieven goed helpen bij hun plannen. We ontwikkelen instrumenten om natuurinclusief te ontwikkelen en stimuleren de toepassing ervan, bijvoorbeeld bij nieuwbouw.

Met Natuur in de Buurt ondersteunen we inwoners in het buitengebied met concrete vergroeningsinitiatieven voor aanleg en herstel van het landschap en/of landschapselementen. Dat doen we met individuele inwoners met een plan voor vergroening van erf en omgeving of buurten met een collectief initiatief voor vergroening waaraan iedereen in de buurt mee kan doen.

1.4 Programmalijnen

Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur

We vergroten en versterken de betrokkenheid van Overijsselaren bij natuur en landschap. Dat doen we door “de handen uit de mouwen te steken” en mensen actief in contact te brengen met natuur. De nadruk van deze programmalijn ligt op het uitvoeren van activiteiten die meer mensen enthousiast en actief maakt om zich in te zetten voor de natuur. Samen met bijvoorbeeld Overijsselse gemeenten vergroten we het netwerk van de Groene Lopers en helpen we innovatieve vrijwilligersprojecten op gang. Zo groeit het aantal mensen dat zich inzet voor natuur.

Ook versterken we de relatie tussen natuur en kinderen en jongeren. Deze zijn steeds minder vaak buiten in de natuur te vinden. In het algemeen vinden jongeren natuur niet zo belangrijk en weten de weg ernaartoe niet te vinden. Wanneer zij die weg wel vinden, ontdekken ze de meerwaarde van natuur, waarderen zij deze eerder en zorgen zij er beter voor. De komende jaren verbreden we onze aanpak van alleen het vergroenen van schoolpleinen, naar meer groene speelplekken/natuurlijke speelaanleidingen in het openbaar groen in de gemeenten. Met cultuur en onderwijsinstellingen gaan we aan de slag met natuur dichtbij kinderen brengen. Dit doen we met natuureducatie, via kunst en met kinderen de natuur in, met jongeren als ambassadeurs. De Jongerenraad is hierin één van onze adviseurs.

Vanuit deze programmalijn kijken we ook wat groen voor onze inwoners kan doen. We zoeken daarbij actief naar relaties tussen natuur en andere domeinen, bijvoorbeeld (positieve) gezondheid. We weten dat groen wezenlijk bijdraagt aan de gezondheid van inwoners, zowel fysiek en mentaal als sociaal. Vanuit deze programmalijn besteden we de komende periode extra aandacht aan doelgroepen die zorg nodig hebben zoals ouderen en cliënten van de GGZ. We willen de zorg(-instellingen) actief op weg helpen om natuur een plek te geven in zowel de behandelingen (‘natuur op recept’) als in de directe omgeving van de instelling. Daarnaast leggen we een link tussen gezondheid en bewegen. We willen sportlocaties vergroenen.

Liefde voor Natuur

We vergroten onder Overijsselaars de liefde voor natuur. Als mensen meer weten over natuur én voelen dat natuur iets voor hen betekent, kunnen we ze activeren om een bijdrage te leveren aan het versterken en koesteren van die natuur. We laten Overijsselaren hun liefde voor natuur te (her-)ontdekken zodat ze in hun doen en laten rekening houden met de natuur. Met al hun gedrag en handelen zorgen ze goed voor de natuur en beschadigen ze de natuur niet, ze dragen juist bij aan de biodiversiteit in - tenminste - eigen omgeving, naar eigen vermogen. Liefde voor Natuur paveit de weg naar de andere programmalijnen: samen met anderen aan de slag in eigen omgeving!

Natuur voor Elkaar verbindt mensen en draagt enthousiasme en kennis over. Hiervoor worden vele (vooral fysieke) bijeenkomsten georganiseerd. Ontmoetingen dragen bij aan relaties tussen mensen onderling en aan die van mens en natuur wanneer ze zijn gevuld met natuurlijke kennis,

ervaringen en doe-activiteiten. Daarbij geloven we dat niet alleen objectieve, waarneembare kennis van belang is, maar ook de meer dieper gelegen ervaring: de emotie. Deze ‘ervaringsdimensie’ speelt een belangrijke rol in het ontdekken van ieders relatie tot de wereld, het leven, de natuur. Die ervaringsdimensie kan worden gestimuleerd met kunst en cultuur, met expedities in natuur en landschap en verhalen. Met de activiteiten beogen we primair mensen uit te nodigen na te denken over hun relatie met de natuur.

Liefde voor Natuur organiseert met de Groene Karavaan veel lokale activiteiten, zet een volledig verzorgd Overijssels natuurlijk Tussenjaar op voor jongeren, bereikt nieuwe doelgroepen door de inzet van Techniek en natuur en ontwikkelt en vergroot de bestaande community NvE.

“De verwondering die je voelt op het moment dat je ervaart dat je onderdeel bent van de natuur – van iets dat groter en mooier is dan jijzelf – is geweldig. Het zorgt ervoor dat je weer verliefd wordt op de Aarde.”

Natuurfilosoof Matthijs Schouten

1.5 Bijzondere aandachtsgebieden

Natuur voor Elkaar wordt altijd samen met gemeenten, partners, inwoners en ondernemers vormgegeven. Zo zijn we in 2017 gestart en ook voor deze editie zijn vele participatieve werkvormen gekozen om Overijsselaren een stem te geven.

In alle activiteiten en projecten is 'participatie' één van de onderdelen van de aanpak; we kiezen steeds een vorm om Overijsselaren, als persoon in georganiseerd verband, mee te laten doen.

Gemeenten trekken graag samen op om inwoners te ondersteunen en bereiken met natuurlijke en klimaatadaptieve projecten. We zoeken steeds weer nieuwe manieren om samen met inwoners te werken aan natuur dichterbij. Juist ook de groepen die we nog niet kennen, met aanleidingen die voor hún relevant zijn.

Bereik van Natuur voor Alle Overijsselaren

We zien dat de motivatie van Overijsselaren (en organisaties) toeneemt om meer groen in eigen omgeving aan te leggen; onder andere vanwege steeds hetere en drogere zomers en periodieke wateroverlast. Deze groep mensen 'komt er wel'; zij vinden o.a. de weg naar Natuur voor Elkaar en vragen en krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben. Daarnaast is er nog steeds een hele grote groep inwoners en ondernemers die níet bezig zijn met meer natuur in de eigen leefomgeving. Bijvoorbeeld een grote groep mensen voor wie de natuur niet zo dichtbij is (denk aan kinderen in wijken met een zogenaamde lagere economische status, mensen in huurwoningen met psychische klachten, huurders met een kleine portemonnee in flats in meer versteende gebieden, bewoners van instellingen die best wat meer aandacht mogen hebben). Zij hebben eigenlijk meer natuur nodig voor hun welzijn, terwijl hun afstand tot groen groter is. We willen in het bijzonder deze mensen dichterbij de natuur brengen.

1.5 Bijzondere aandachtsgebieden

Klimaatadaptatie

Vergroeningsmaatregelen dragen meestal ook bij aan minder hitte, droogte en wateroverlast en andersom leveren klimaatmaatregelen, zoals het aanleggen van een wadi, ook vergroeningskansen op. Vanwege de natuurlijke samenhang heeft Gedeputeerde Staten besloten 2 miljoen - die in het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor initiatieven die bijdragen aan de aanpak van hitte, droogte en wateroverlast toe te voegen aan het programma Natuur voor Elkaar. Door de middelen toe te voegen aan de subsidieregelingen in het programma die vallen onder programmalijn Natuur in de Buurt, bundelen we onze krachten en zorgen we voor minder verschillende subsidieregelingen. Daarmee sluiten we aan bij de wens van GS, onze partners en inwoners om natuurinclusieve oplossingen te bevorderen.

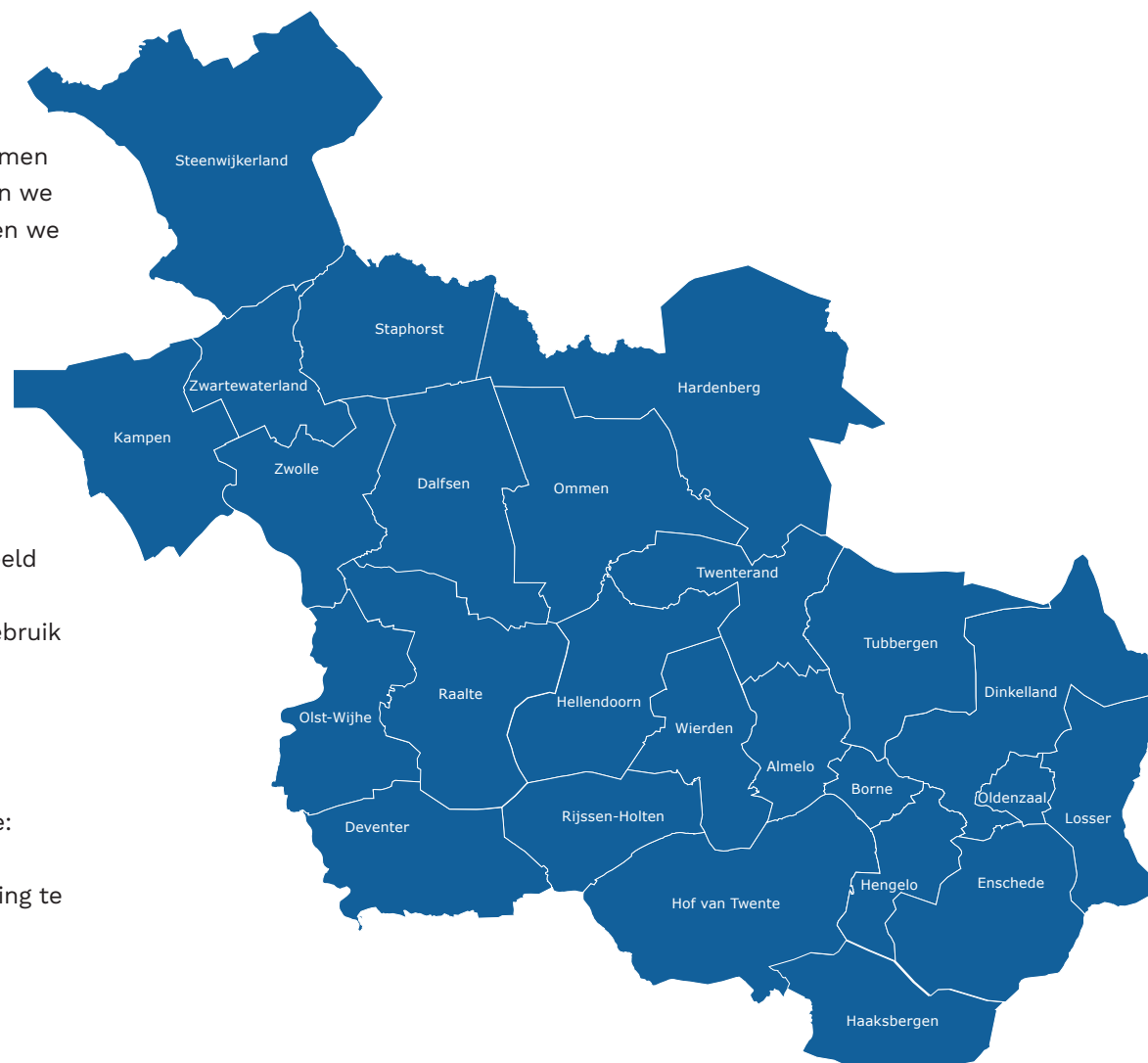
1.6 Samenwerking

Om de komende jaren het programma Natuur voor Elkaar tot leven te brengen, bundelen we onze krachten met diverse partners. Ons motto: ‘We doen het samen!’

We werken niet alleen met onze vertrouwde partners, maar verwelkomen ook nieuwe samenwerkingen. Voor dit nieuwe programmaplan hebben we uitgebreid geluisterd naar en gesproken met Overijsselaren. Zo breiden we ons netwerk uit en versterken we onze missie en visie.

Gemeenten spelen hierin een cruciale rol als schakel tussen lokaal beleid en bestuurlijke niveaus. De verbinding met andere provinciale programma's die ons buitengebied/dorpen/platteland/landschap betrekken zijn en worden verstevigd. Denk hierbij aan programma's zoals Wonen, Agro & Food, Leefbaar platteland, Natura 200, basiskwaliteit natuur, maatregelen pakketten en diverse beleidsteams. We trekken samen op en maken combinaties van onze programma's en regelingen waar mogelijk. Zo verkennen we bijvoorbeeld of we met kennis en/of middelen bij kunnen dragen aan de dorpsarrangementen van Leefbaar Platteland. We maken dankbaar gebruik van de beleidsinstrumenten en netwerk van het landelijke Collectief Natuurinclusief en zoeken concrete samenwerking met landelijke partijen waar dat een winst is voor ons programma.

Voor een actueel overzicht van al onze partners, bezoek onze website: www.natuurvoorelkaar.nl. In 2025 krijgt deze website een make-over, met als doel een toegankelijke en gebruiksvriendelijke digitale omgeving te creëren voor alle inwoners van Overijssel.

1.6 Samenwerking

1.7 Ondersteuning van groene initiatieven

We leggen niet alles vast al voor het jaar begonnen is. Een deel van de middelen blijft vrij beschikbaar voor nieuwe initiatieven en projecten gedurende het jaar.

Voor inwoners of buurten met concrete initiatieven of plannen bieden we een palet aan mogelijkheden van laagdrempelig beschikbare ondersteuning via:

- De (vereenvoudigde) subsidieregeling: er komt één regeling voor het hele programma met verschillende 'smaken': van groen in de buurt tot de poel voor Overijsselse Aandachtsoorten. Samen met de aanvrager kijken we welke 'smaak' of combi van 'smaken' het beste past bij het initiatief. Ook kijken we naar kansen voor verrijking van het initiatief.
- Voor de doe-het-zelver is kennis beschikbaar via de website van Natuur voor Elkaar en de partners;
- Advies op locatie is aan te vragen bij veldadviseur, initiatievencoach, tuincoach, vliegende ecooloog of een ervaringsdeskundige;
- Voor het uitwerken en uitvoeren van een vergroeningsplan voor de buurt is subsidie aan te vragen, of is directe hulp en advies beschikbaar voor het organiseren van buurtbijeenkomsten, plantdagen en praktijkdagen.

Het aanbod is vraaggericht; inwoners nemen zelf initiatief en kiezen uit maatregelen die bij eigen wensen en mogelijkheden passen. Acties van inwoners leiden tot zichtbaar resultaat, sociale cohesie en draagvlak voor een herkenbaar en groener landschap met meer biodiversiteit en ruimte voor water en klimaatmaatregelen.

(Verblijfs-)recreatiebedrijven krijgen als specifieke doelgroep via Gastvrij Overijssel een aanbod voor het opdoen en uitwisselen van praktisch toepasbare kennis en ideeën voor vergroening van het bedrijf en de directe omgeving. Voor het opstellen en uitvoeren van een bedrijfsnatuurplan kan men subsidie aanvragen. Het succes van de boomdeeldagen zetten we in 2025 voort waarbij we ook een combinatie met specifieke thema's of landschapselementen maken om de impact te vergroten. Waar mogelijk wordt dit aangevuld met een aanbod van kennisevenementen voor het aanplanten en onderhouden van landschapselementen.

1.8 Programmasturing

Natuur voor Elkaar is een partnerprogramma. Dat betekent dat we met zowel provinciale medewerkers (ca. 10 fte waarvan een deel als overhead wordt ingezet) als partnerorganisaties (ca. 50 organisaties met wisselende mate van betrokkenheid), medeoverheden (gemeenten en waterschappen) en enthousiaste inwoners aan de doelstellingen van het programma werken.

De programmaleider (provincie Overijssel):

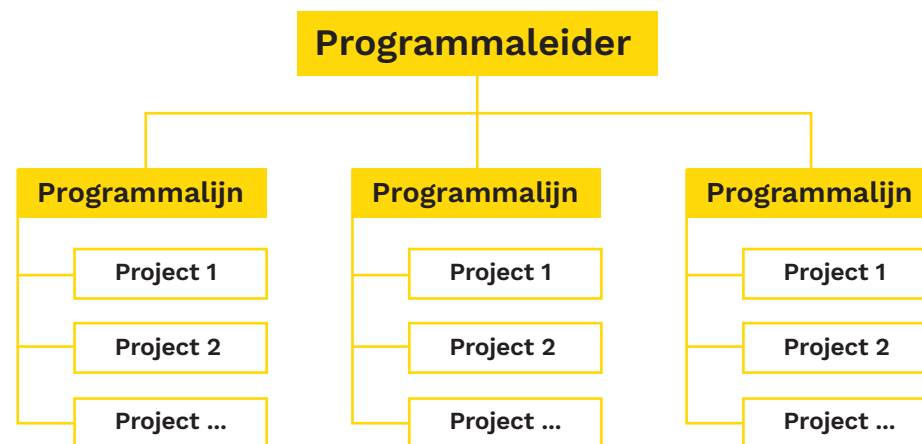
- Bewaakt de strategische lijnen- stelt het programmaplan voor de komende programmaperiode van vier jaar op.
- Stelt jaarlijks deel II van het programmaplan op waarin de activiteiten vorm krijgen.
- Geeft vorm aan de organisatie en samenwerking.
- Is aanspreekpunt, bewaakt de voortgang, monitort ontwikkelingen.
- Neemt beslissingen of zorgt dat deze genomen kunnen worden.

Projectleiders / coördinator (provincie Overijssel of één van de partners):

- Zorgen voor de dagelijkse projectsturing, uitvoering en voortgang van activiteiten en de financiële gang van zaken binnen het projectteam. Afhankelijk van de omvang van het project/de activiteiten is er sprake van een projectleider of coördinator/trekker.

Teamontwikkeling

Binnen ons team en in samenwerking met het bredere netwerk, richten we ons op effectieve samenwerking. We ontwikkelen bijvoorbeeld initiatieven zoals werkochtenden, waar we samen leren en onze verhalen delen. Daarnaast vinden we het belangrijk om onze partners goed te informeren en te inspireren. Door middel van heldere communicatie zorgen we ervoor dat onze partners betrokken en enthousiast blijven. Provinciale Staten zullen wij actief informeren of uitnodigen voor werkbezoeken.

1.9 Raad van Advies

De Raad van Advies Natuur voor Elkaar (RvA NvE) is een bestuurlijk overleg dat ongeveer 2 á 3 keer per jaar bijeenkomt.

Voorgaande programmaperioden is er gewerkt met een stuur-/regiegroep. Om de governance transparanter en eenduidiger te maken wordt vanaf het najaar 2024 gewerkt met een Raad van Advies. De Raad van Advies zal een bredere afspiegeling vormen van de samenleving dan de regiegroep en op basis van een open agenda rechtstreeks adviseren aan de gedeputeerde. De Raad zal bestaan uit een delegatie van betrokken inwoners, bedrijven en organisaties die periodiek reflecteren op de uitvoering van het programma. Zij houden ons scherp of wij nog de goede dingen doen.

Door buiten de bestaande verhoudingen te werven (denk aan sport, kunst & cultuur, MKB) kan de adviesraad het programma van nieuwe inzichten en nieuwe impulsen voorzien.

De RvA NvE heeft een aantal verantwoordelijkheden:

- Bewaken van de strategische koers van het programma;
o.a. impact, doelgroepenbereik, monitoring
- Ambassadeursfunctie voor het programma
- Uitzetten van grote lijnen
- Adviseren over het jaarlijkse programmaplan
- Signaleren van kansrijke situaties en samenwerkingen voor Natuur voor Elkaar

In 2025 starten we met deze nieuwe vorm van bestuurlijk overleg en richten we de RvA verder in. De totstandkoming van de RvA geven we samen met onze partners vorm, zodat er door een gedragen proces een diverse en breed maatschappelijk georiënteerde RvA ontstaat. We zetten hierbij in op het toevoegen van inwoners die bijvoorbeeld een plaatselijk belang of bewonersvereniging vertegenwoordigen en vertegenwoordigers namens diverse Overijsselse instellingen. Naast een aantal vaste zetels houden we een aantal ‘vrije stoelen’ beschikbaar waarop personen (namens een groep of sector) op ad hoc basis plaats kunnen nemen. Naast de RvA vindt periodiek overleg plaats met de bestuurlijke vertegenwoordigers van de vaste partners over voortgang van het programma en andere lopende zaken.

Stuurgroep Natuur voor Elkaar – tot en met 2024

Provincie Overijssel	Natuur & Milieu Overijssel
Landschap Overijssel	IVN
Het Oversticht	Staatsbosbeheer
Natuurmonumenten	VNO-NCW
Bouwend Nederland	Vlinderstichting
Saxion	Agrarische collectieven/BoerenNatuur
OPG	VNG Overijssel
Dimence Groep	

1.10 Proceskosten versus uitvoeringsmiddelen

We willen impact maken met de projecten die we uitvoeren vanuit de ambitie om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij natuur en klimaat. We richten ons – ook met onze subsidieregelingen – hierbij zoveel mogelijk op uitvoering en daadwerkelijke vergroening.

Bij het opzetten van nieuwe projecten en activiteiten, hebben proceskosten in de beginfase een relatief groot aandeel. Bij projecten die goed draaien en die we op kunnen schalen, zijn de proceskosten relatief laag en is er vaak sprake van cofinanciering of maatschappelijke bijdragen die de provinciale investering overtreffen. Daardoor ontstaat in de praktijk een sneeuwbaaleffect.

Soms lijken kosten die op de begroting staan proceskosten, maar leiden die proceskosten in de praktijk tot fysieke vergroening die buiten onze provinciale begroting valt. Bijvoorbeeld bij een grote zorginstelling. Een enthousiasmerend proces bij medewerkers van de instelling leidde tot de overtuiging dat groen een grote rol speelt in hun therapieën en het belang van een groen ingerichte buitenruimte. Vergroenen pakken ze nu zelf op. En zo zijn er diverse voorbeelden waar een Natuur voor Elkaar-investering leidt tot eigen investeringen van organisaties.

De (financiële) beoordelingscriteria helpen ons bij het maken van keuzes die leiden tot meer reikwijdte en impact. Dat betekent niet dat we initiële proceskosten mijden, maar wel dat we ons uiteindelijk richten op een zo groot mogelijke impact.

Bovenstaande betekent niet dat we niet scherp zijn op proceskosten. We willen slim sturen om onze proceskosten onder controle te houden en waar mogelijk verder terug te brengen.

Daarbij hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Waar mogelijk helpen provinciale ondersteuners om ondersteunende activiteiten te organiseren, zoals het organiseren van bijeenkomsten.
- Onze partners richten zich in hun bijdrage op onderwerpen die tot hun kernactiviteiten behoren.
- We staan open voor nieuwe partners die met innovatieve werkwijzen aantonen dat ze een impactvolle bijdrage kunnen leveren aan onze programmadoelstellingen
- Bij voorkeur gebruiken we vergaderlocaties van onszelf of onze partners.
- De projectenchecklist helpt ons om aan de voorkant te selecteren op activiteiten en investeringen die veel rendement opleveren.
- De overheadkosten van het programma kenmerken zich door de inzet van de programmaleider, programmaondersteuning en inzet van regie op de programmalijnen. De overige inzet vanuit de provincie wordt niet als overhead gezien en draagt inhoudelijk bij aan de totstandkoming en uitvoering van de activiteit en projecten van het programma.
- We vragen partners om in de projectplannen specifiek aan te geven waar de gevraagde middelen voor bestemd zijn en hoe zij menskracht inzetten.

Natuur voor Elkaar gaat zich in het nieuwe programma nog beter profileren op socialmedia, in de pers en door middel van communicatiemiddelen voor op locatie als rolbanieren, beachflags en handtekeningen onder de mail die linken naar onze kanalen en de nieuwsbrief.

Er komt een nieuwe website, gericht op de gewone burger. Door de eenvoudige vraag: “Waarmee kunnen wij jou helpen?” komt de bezoeker direct bij het juiste project terecht en vindt de gegevens van de projectleider om contact te leggen.

We bieden via de nieuwsbrief kant-en-klare artikelen met rechtenvrije foto's die door de media en andere organisaties overgenomen kunnen worden in hun uitingen. Omdat het de (lokale en regionale) journalist veel minder tijd kost, vergroot het de kans dat het bredere publiek kennis maakt met Natuur voor Elkaar.

Om gedragsverandering bij de ontvanger teweeg te brengen, wordt de ambassadeurstrategie ingezet. Bewoners die dankzij dit programma hun directe omgeving vergroenen, spreken positief over Natuur voor Elkaar. Hierdoor ontstaat een 'wij-gevoel' en door dat gevoel te delen in video, foto en artikelen, creëer je bij een ander de gedachte: “Dat wil ik ook.” Door meer gewone mensen te laten zien die genieten van de natuur, maar ook het gebruik van voor-en na-foto's waarbij de vergroening duidelijk zichtbaar is, versterkt het beeld dat het fijn is om in je eigen omgeving natuur te hebben.

- Waar mogelijk analyseren we hoeveel mensen we kunnen bereiken met onze uitingen. Per project houden we bij hoeveel mensen mee doen, wat hun bevindingen zijn en de mooiste quotes worden meegenomen in artikelen en uitingen op social media.
- Door bij teksten eerst te kiezen voor een gezamenlijke focus van de ontvanger en onszelf, die in eenvoudige taal wordt uitgerold tot de uitleg naar ingewikkelde containerbegrippen, verandert de tone-of-voice en voelt de doelgroep zich beter aangesproken. Hij leert iets in plaats van dat hij zich dom voelt.
- Door voor- en na foto's te plaatsen op de diverse kanalen, ziet de ontvanger in één oogopslag het verschil zonder en met groen. Het is de eenvoudigste en snelste manier van communiceren.
- Per project wordt goed doorgesproken welke organisatie de communicatie op zich neemt. Hierdoor blijven de kosten laag en omdat we gezamenlijk de uitingen delen, halen we op een eenvoudige manier een groot bereik.
- Video wordt vooral ingezet als we een hele specifieke doelgroep of de jeugd willen bereiken. Degene die in beeld komt, is de ambassadeur voor zijn eigen doelgroep. Hierin legt de ambassadeur uit waarom het belangrijk is om mee te doen met Natuur voor Elkaar.
- Bij belangrijke momenten wordt de gedeputeerde benaderd om in woord en daad het project te openen of af te sluiten.

Projecten 2024-2027

2.1 Inleiding

In dit deel van het programmaplan (deel II) lichten we alle projecten toe, zowel de projecten die we in 2024 uitvoeren en ondersteunen als de projecten die we voornemens zijn in 2025 te ondersteunen.

We beschrijven de projecten die we in 2024 financierden en ondersteunden. Een groot deel van deze projecten lopen door in 2025. Dit najaar proberen we met de indieners van de projectvoorstellen tot afspraken te komen over de inrichting van deze projecten, zodat zij begin 2025 de subsidieaanvragen kunnen indienen.

2.2 Projecten in 2024

Dit doen we in 2024.

En in het plan presenteren we de selectie van projecten die we in 2025 ondersteunen. Ook in 2024 leveren we een wezenlijke bijdrage aan de vergroening van onze provincie en de natuurbeleving van onze inwoners. We besloten in 2024 de succesnummers uit het Programma Natuur voor Elkaar 2021-2024 voort te zetten. We lichten de projecten in deze paragraaf kort toe.

De totale verwachte besteding in 2024 is € 1,1 miljoen.

2.2.1 Natuur in de Buurt

Natuurpositieve ontwikkeling van de leefomgeving

Recept voor Randen 2

Met het Recept voor Randen bieden we gemeenten en projectontwikkelaars een beproefde methodiek voor de ontwikkeling van natuurinclusieve nieuwbouw aan de randen van gemeenten. Na 4 gemeentelijke trajecten gaan we dóór met het enthousiasmeren en ondersteunen van gemeentelijke bestuurders en beleidsmakers bij natuurinclusieve gebiedsontwikkeling. Ook testen we bij een gemeente het Recept voor de Kernen; een natuurinclusieve methodiek voor projectontwikkeling binnen de bebouwde kom.

Pilottraject natuurinclusieve gebiedsontwikkeling corporaties in Twente

Woningcorporaties ontwikkelen en beheren sociale huurwoningen voor mensen met een lager inkomen, waarbij betaalbaarheid, comfort, gezondheid en toekomstbestendigheid centraal staan. Er wordt steeds meer aandacht besteed aan groen en biodiversiteit, wat bijdraagt aan gezondheid, wooncomfort en klimaatbestendigheid. In Twente willen woningcorporaties, ondersteund door Natuur voor Elkaar, zich verdiepen in natuurinclusieve gebiedsontwikkeling via het programma Natuur voor Elkaar. Dit project is een samenwerking tussen woningcorporaties Welbions, Mijande Wonen en Saxion Hogeschool, waarbij studenten aan deze opgave werken. Dit najaar begint een eerste groep studenten met een praktische onderzoeksaanpak. Deze leidt de komende jaren tot een lange-termijn ambitie die stap voor stap wordt uitgewerkt.

Natuurinclusief bouwen

Het Oversticht bevordert natuurinclusief (ver)bouwen door hun netwerk van stadsbouwmeesters, kennis en praktijkervaring in te zetten. Zij richten zich in 2024 op het ondersteunen van 3 gemeenten bij hun natuurinclusieve nieuwbouwplannen met een gemeentelijke routekaart. Zij verzorgen 4 digitale Communities of Practice voor professionals en doen mee in de organisatie van het Congres Natuurlijk op 28 november. Ook geven ze workshops aan studenten en professionals, via Windesheim en in samenwerking met Pioneering.

Vergroening bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen kunnen een belangrijke natuurlijke schakel vormen tussen stedelijke en landelijke gebieden. Met dit project vervolgen we het vergroenen van bedrijventerreinen door ondernemers en parkmanagers te inspireren en faciliteren bij het maken en soms uitvoeren van plannen voor een natuurinclusieve inrichting. Dit omvat vaak groene wandelroutes, entrees en verkeersaders, wat de uitstraling en het functioneren van de terreinen aanzienlijk verbetert en de medewerkers op deze locaties een aantrekkelijke werkomgeving biedt. Deze aanpak dient ook als katalysator voor klimaatadaptatie en toekomstbestendigheid.

Vergroening woningcorporaties

Stichting Straatboer werkt met een unieke formule aan het aanleggen van tuinen bij huurders. Zij leiden vrijwillige straatboeren op in een aantal gemeenten, leggen 'tuinhubs' aan met planten die ze gratis ophalen bij gulle gevers en leggen dan tenslotte voortuinen aan bij een rijtje huurwoningen. De bewoners krijgen een mooie tuin en leren hoe ze zelf hun tuin kunnen onderhouden. Na successen in Zwolle breidt de Straatboer deze programma's uit naar andere gemeenten in de provincie Overijssel. Ook daar wordt een netwerk van Straatboeren op gezet dat steeds samenwerkt met woningcorporaties en bewoners. De subsidie wordt gebruikt voor het managen van de uitrol en het financieren van pilots, met als uiteindelijk doel gezonde, natuurpositieve leefomgevingen te creëren.

2.2.1 Natuur in de Buurt

Bermen

Opzetten leernetwerk ecologisch bermbeheer

Gemeenten hebben kilometers aan wegbermen die, als ze mogen bloeien, verbindingen vormen tussen leefgebieden van diverse dieren en bijdragen aan biodiversiteit. Slechts een deel van de gemeenten beheert bermen 100% natuurinclusief, wat verbeterkansen biedt. We starten in 2024 de opzet van een nieuw netwerk. Het project wil gemeenten helpen bij natuurinclusief bermbeheer en burgerwetenschap inzetten om inwoners te betrekken. Het doel is dat alle 25 gemeenten in 2030 een groot deel van hun bermen natuurinclusief beheren.

Meer groen in steden en dorpen

Groene schoolpleinen doorzetten

Dit project stimuleert de realisatie van groene schoolpleinen op basisscholen in Overijssel. Via inspiratiebijeenkomsten en nieuwsbrieven krijgen scholen informatie over het positieve effect van groene schoolpleinen op de ontwikkeling van kinderen. Ook krijgen zij praktische informatie over de principes, aanleg en onderhoud en het gebruik van een groen schoolplein. Scholen kunnen individuele begeleiding krijgen en er worden kennisbijeenkomsten georganiseerd voor ontwerpers en hoveniers. Met gemeenten wordt samenwerking gezocht in het stimuleren van groene schoolpleinen.

Subsidieregeling Groene Schoolpleinen

Vanuit deze regeling verstrekken we een subsidie aan basisscholen in Overijssel die daadwerkelijk aan de slag gaan met de vergroening van hun schoolplein. Inmiddels hebben 5 scholen een subsidie ontvangen en zetten we in om nog 10 tot 15 scholen een start met de vergroening van hun schoolplein te maken.

Kleinschalige landschapsinitiatieven inwoners

Boomdeeldagen

In het plantseizoen 2024 – begin 2025 zijn er in 16 gemeenten weer Boomdeeldagen georganiseerd. Voor 25% van de kosten konden inwoners van het buitengebied plantgoed aanschaffen en hiermee een flinke bijdrage leveren aan het vergroenen van het buitengebied. In november, december en januari wordt het bestelde plantgoed bij de Boomdeeldagen uitgedeeld.

Vrijtijdseconomie

Vergroenen VTE-ondernemers

Recreatiebedrijven spelen in Overijssel een belangrijke rol in het landschap en voor het welzijn van mensen. Het zijn vaak familiebedrijven die bezig zijn met verduurzamen en gemotiveerd om het bedrijf natuurinclusief te maken. Dit project wil in navolging van de afgelopen jaren nieuwe vrijetijdsondernemers stimuleren om hun inrichting en beleving meer natuurinclusief te maken. Dit levert een gezond en toekomstbestendig bedrijf op én de biodiversiteit wordt vergroot. Door middel van excursies, quickscans, maatwerktrajecten en trainingen worden ondernemers ondersteund om groene stappen te zetten en als natuurvriendelijke gastheer te fungeren.

2.2.2 Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur

Natuur en gezondheid

Netwerk natuur en zorg

Dit project richt zich op het implementeren van natuurbeleving in het dagelijkse zorgaanbod van zorginstellingen (ouderenzorg, GGZ, gehandicaptenzorg, ziekenhuizen, huisartsen etc.). Via inspiratiebijeenkomsten, netwerken, advisering en trainingen brengen we de positieve invloed van natuurbeleving onder de aandacht en helpen organisaties dit te implementeren in hun dagelijkse zorgaanbod.

Groene Participatie

Groene lopers continueren

Groene Lopers vormen een informeel netwerk dat bewoners stimuleert, inspireert en ondersteunt bij het vergroenen van de eigen leefomgeving. Naast een provincie-breed netwerk zijn er inmiddels 8 lokale Groene Lopers actief die tezamen in 12 gemeenten groene bewonersinitiatieven ondersteunen. Dat kan variëren van het aanleggen van bloemenlinten, geveltuinen en boomspiegels. Tot het vergroenen van buurttuinen, buitenzwembaden of sportparken.

Sport en vergroening

Educatie en inspiratie

Het vergroenen van sportlocaties leent zich bij uitstek om integraal te werken aan onderwerpen als biodiversiteit, gezondheid, meer bewegen én sociale cohesie bevorderen. 2024 staat centraal om het netwerk te leren kennen en eerste samenwerkingen uit te proberen. Zo hebben we een inspiratiesessie georganiseerd bij een hockeyclub die al vergroening heeft doorgevoerd. Daar laten we ons door inspireren. We trekken hierin samen op met de KNVB, NOC*NSF en Sportnetwerk Overijssel. Doelgroepen zijn sportclubs, gemeentebesturen en verenigingsadviseur.

2.2.3 Liefde voor Natuur

Leer-, doe- en ervaringsactiviteiten

Van zaadje tot boom

Hoe groeit zo'n boom nou? Bij het project Van Zaadje tot Boom krijgen zo'n 400 leerlingen van het basisonderwijs hun eigen boompje, die ze als zaailing verzorgen en bestuderen (hoe groeit en bloeit hij, wat is er nodig zodat hij goed groeit, wat is het belang van een boom voor mens en natuur?). Als het lesplan doorlopen is worden de boompjes door de leerlingen geplant, het liefst op het plein en anders in de buurt van de school. Een bomenconsulent verzorgt themalessen en zoekt geschikte plantplekken.

Bijenbeweging Overijssel

De Bijenbeweging leidt vrijwilligers op tot bijengastdocenten voor basisscholen. De wilde bij fungeert als ambassadeur in de gastlessen die gegeven worden aan de kinderen. Het thema biodiversiteit staat centraal. Doordat veelal imkers zich laten scholen tot bijengastdocent, bereiken we gelijk deze doelgroep met onze kennis over wilde bestuivers. De bijenbeweging adviseert met welke maatregelen wilde bijen vaste bewoners kunnen worden van openbare en particuliere tuinen.

Natuurinclusief bouwen (Congres natuurlijk 28 november 2024)

Op 28 november vindt de 6e editie van Congres Natuurlijk plaats, met als thema "Natuur is (n)iets voor mij!". Het evenement richt zich op de sociale en praktische voordelen van een natuurpositieve leefomgeving, zoals het verminderen van ongelijkheid en het bevorderen van gezondheid en sociale cohesie. De dag biedt inspiratie en informatie door middel van kennissessies, debatten en praktijkvoorbeelden. De ruim 400 deelnemers kunnen hun eigen programma samenstellen en netwerken met vakgenoten.

Overijssel Tuiniert (hoveniersacties)

We moedigen Overijsselse hoveniers aan om zich meer te richten op natuurlijke en klimaatbestendige tuinenaanleg. Dit doen we dit jaar met 3 activerende workshops bij kwekers en het vormen van een community van deelnemende hoveniers. We triggeren de hoveniers met kennis over het belang van klimaat adaptieve en biodiversiteit bevorderende maatregelen die zij kunnen toepassen in hun werk. En natuurlijk door het delen van enthousiasme en inspiratie. We ontwikkelen een Natuur voor Elkaar label dat hun kennis van ecologisch en klimaatvriendelijk beheer aantoot en blijven de community voeden en inspireren.

CoP Natuurinclusief bouwen

De Community of Practice Natuurinclusief bouwen laat al 6 jaar zien dat er behoefte is aan het delen van kennis en goede praktijken. Tot 4 keer per jaar organiseert het Oversticht samen met provincie deze digitale CoP voor beleidsmakers, ondernemers en professionals die werkzaam zijn in de wereld van woningbouw en natuur. Met steeds een actueel vraagstuk of recente ontwikkeling op het gebied van natuurinclusief bouwen en leefomgeving bieden we het netwerk nieuwe inspiratie en ruimte voor gesprek.

2.2.3 Liefde voor Natuur

Overige

Natuur en Samenleving (regeling)

Vanuit de regeling Natuur en Samenleving ondersteunen we allerlei bewonersinitiatieven die bijdragen aan de verbinding van mensen en natuur. Dit doen we rondom de thema's kinderen en natuur, groene steden en dorpen, groene zorg en Groene Lopers. We gaan zoveel mogelijk aan de voorkant van projecten met de initiatiefnemers in gesprek om de kansen en mogelijkheden te verkennen en concreet te maken.

In 2024 is inmiddels aan 10 projecten subsidie verleend en zijn we met nog een tiental aan initiatieven in overleg.

Natuurateliers

Natuurateliers van Natuur voor Elkaar zijn creatieve sessies van een halve dag waarin we initiatiefgroepen in de provincie helpen om hun plan een stap vooruit te helpen. We dromen, delen kennis, schetsen en sluiten af met een concrete vervolgstappen. Het gaat om ruimtelijke vraagstukken. De natuur staat altijd centraal. Het atelier is een eenmalige interventie. Het plan is en blijft van de initiatiefnemers.

2.3 Welke projecten willen we in 2025 ondersteunen?

Inleiding

Voor 2025 ontvingen we voor meer projecten financieringsaanvragen dan dat het budget van Natuur voor Elkaar toelaat. De projectvoorstellen zijn in eerste instantie op kwaliteit beoordeeld, waarbij we de doelen die we met het programma willen bereiken is ogenschouw nemen. Daarna is ook een financiële afweging gemaakt. Deze stappen hebben ervoor gezorgd dat een aantal voorstellen aangepast worden of niet (volledig) gehonoreerd worden. Anderzijds kunnen we door de inzet en het enthousiasme van alle betrokken partijen kritisch kijken naar projectvoorstellen, waardoor we hopelijk ook in 2025 veel mooie nieuwe resultaten bereiken.

We zijn voornemens om in 2025 een deel van de projecten uit 2024 voort te zetten. Ook voegen we enkele nieuwe innovatieve projecten toe aan het programma Natuur voor Elkaar. We zijn nog in overleg met de indieners van de projecten over de precieze invulling en uitvoering van het project. Hierover volgt, als nadere afspraken hierover gemaakt zijn, later meer gedetailleerde informatie op onze website. De projecten die op dit moment verwacht worden voor 2025 zijn toegevoegd. Tevens is er ruimte om nog een aantal extra projecten toe te voegen. Hierbij zien we bijvoorbeeld nog ruimte voor doelgroepen als agrariërs of op het gebied van duurzaamheid. Waar mogelijk wordt op landelijke initiatieven aangesloten. Een feitelijke subsidieaanvraag voor de genoemde projectvoorstellen op de volgende pagina moet nog volgen. De totale verwachte bestedingen voor 2025 zijn € 3,5 miljoen waarvan € 1,6 miljoen voor de reeds ingediende projectvoorstellen van de partners. Klimaatadaptatie wordt niet apart verantwoord, maar is onderdeel van de totale inzet aan projecten.

2.3 Welke projecten willen we in 2025 ondersteunen?

Programmalijn Natuur in de Buurt

Natuurpositieve gebiedsontwikkeling

- Recept voor randen.
- Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling bij Overijsselse Woningcorporaties met studenten.
- Natuurinclusieve gemeenten - Van denken naar doen.
- Vergroening woningcorporaties; aanleg tuinen bij huurders.
- Natuurinclusieve bedrijventerreinen.

Bermen

- Blijbe Bermen Overijssel - Stimuleren natuurinclusief bermbeheer voor gemeenten en inwoners.

Meer groen in steden en dorpen

- Groene schoolpleinen 2025.
- Meer groen-blauw speelbeleid in Overijssel.

Kleinschalige landschapsinitiatieven inwoners

- Boomdeeldagen binnen en buiten de kom.
- Zoveel mogelijk heggen met zoveel mogelijk mensen.

Vrijtijdseconomie

- Vrijtijdseconomie en vergroening.

Programmalijn Liefde voor Natuur

Leer-doe en ervaringsactiviteiten 'De Groen Karavaan'

- Inspireren, leren en ontmoeten – zo dicht mogelijk bij inwoners.

Tussenjaar voor jongeren 'Groene leerwegen bewandelen'

- Vanaf 2025 ontwikkelen van een jaarrond tussenjaar voor jongeren na de middelbare school; combinatie van activiteiten in de natuur en werk.

Natuur en techniek 'Innovatieve inspiratie'

- Leren van de 'techniek' van natuur; biomimicry.
- De techniek inzetten om de liefde voor natuur te vergroten (met AI, games, etc).

Lerende community 'Natuurwijs gezelschap'

- Vergroten van het netwerk Natuur voor Elkaar om het leren van elkaar te stimuleren en in te zetten voor Overijsselaren met afstand tot NvE.

Programmalijn Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur

Natuur en gezondheid

- Thema's: Zorgvraag, preventie en gezondheidsbevordering.

Groene participatie

- Groene loper continueren en uitbreidingsmogelijkheden verkennen.

Sport en vergroening

- Sporten in een groene omgeving: inspiratie & educatie.

NATUUR VOOR ELKAAR

Natuur voor elkaar

Programmaplan 2024-2027

Adresgegevens

Luttenbergstraat 2
8012 EE Zwolle
Nederland

Contactgegevens

E: natuurvoorelkaar@overijssel.nl
T: +31 (0)38 49 98 899
W: www.natuurvoorelkaar.nl

*mogelijk gemaakt
door*

